

EERLIJK DELEN EN OPRUIMEN

In dit hoofdstuk zijn de activiteiten voor groep 1 en 2 beschreven.

Voor groep 1 en 2 begint de Grote Rekendag met een gesprek over de meubels en materialen die in iedere kleutergroep te vinden zijn. Iedere groep heeft tafels, stoelen, boeken, puzzels, priklappen, kwasten, lijmpotjes, scharen, verfschorten, enzovoort. De kinderen wordt gevraagd hoe ze ervoor kunnen zorgen dat alle kleutergroepen evenveel materialen krijgen. De oplossing is om de materialen te tellen, zodat ze daarna eerlijk verdeeld kunnen worden. Ook denken de kinderen na over efficiënt opbergen: op welke manier nemen de materialen zo min mogelijk ruimte in? Ter afsluiting van de dag maken de kinderen staafdiagrammen van vier materialen die geteld zijn en vergelijken die met elkaar.

De indeling van de ochtend is als volgt:

Schoolbrede start (15 min)

Zie hoofdstuk 'Schoolbrede start'.

Deel 1 – Kringactiviteiten (45 min)

Er zijn vier activiteiten:

- 1 Waar ligt het?
- 2 Tellen van materialen in de klas
- 3 Tellen maar!
- 4 Hoor ik erbij?

Deel 2 – Circuit (60 min)

Er zijn vier activiteiten:

- 1 Wat een troep!
- 2 Verzamelen van 6
- 3 Opruimen. Hoeveel past er in de doos?
- 4 Rara, wat heb ik in mijn hand?

Deel 3 – Kwartetten in de speelzaal (30 min)

Pas de volgorde van de activiteiten aan, wanneer de speelzaal op een ander moment van de dag beschikbaar is.

Deel 4 – Tellen en een staafdiagram maken (20 min)

Deel 5 – Afsluiting (10 min)

Een korte terugblik op de activiteiten van de ochtend.

GROEP 1 EN 2

DEEL 1 Kringactiviteiten

45 minuten

Materiaal

- Zie de beschrijving van de verschillende kringactiviteiten.

Vorbereiding

- Maak een kring met de kinderen en stel de kring zo op dat de kinderen er gemakkelijk in en uit kunnen lopen.
- Blik kort terug op de schoolbrede start.

Activiteit

- Zie de beschrijving van de verschillende kringactiviteiten.
- De activiteiten zijn:
 - 1 Waar ligt het?
 - 2 Tellen van materialen in de klas
 - 3 Tellen maar!
 - 4 Hoor ik erbij?

Kringactiviteit 1 – Waar ligt het?

Materiaal

- een blinddoek

Activiteit

- Vertel de kinderen dat het vandaag gaat over de spullen in het klaslokaal. Vraag enkele kinderen wat voor spullen er allemaal in het klaslokaal liggen.
- Noem vervolgens een materiaal dat door de kinderen niet werd genoemd en vraag een van de kinderen om te beschrijven waar het ligt. Laat een ander kind er geblinddoekt naartoe lopen terwijl de andere kinderen (één voor één) aanwijzingen geven. Herhaal dit een paar keer, zodat de kinderen zich goed kunnen oriënteren op alle materialen in het lokaal.

Kringactiviteit 2 – Tellen van materialen in de klas

Activiteit

- Bespreek met de kinderen of alle materialen eerlijk verdeeld zijn over het aantal kleutergroepen. Stel daarbij vragen als *Hoeveel kleutergroepen zijn er? Zijn er in alle groepen evenveel boeken? En scharen?* Vraag als kinderen zeggen dat ze het niet weten: *Hoe kunnen we erachter komen?* (Door de spullen te tellen.)
- Bespreek met de kinderen wat ze allemaal moeten tellen. Denk daarbij in ieder geval aan tafels, stoelen, boeken, puzzels, priklappen, kwasten, lijmpotjes, scharen en verfschorten.
- Vraag vervolgens hoe je kunt onthouden wat er geteld is. Laat de kinderen zelf mogelijkheden aandragen, maar bespreek in elk geval deze opties: tekenen, turven, stippenpatronen en getalsymbolen.
- Bespreek dan hoe ze ervoor kunnen zorgen dat de spullen na het tellen weer terug komen op de juiste plek. Laat de kinderen dit zelf bedenken en geef voorbeelden als dat nodig is. (Door een briefje te hangen op de plek waar iets is weggenomen bijvoorbeeld, kan die plek makkelijk worden teruggevonden.)

GROEP 1 EN 2

Kringactiviteit 3 – Tellen maar!**Materiaal**

- papier
- (kleur)potloden of stiften

Activiteit

- Maak twee- of drietallen. Bespreek wie wat gaat tellen. Bespreek ook hoe de kinderen gaan noteren wat ze geteld hebben. Gaan ze de voorwerpen tekenen, weergeven in een stippenpatroon, turven of weergeven met getalsymbolen?
- Laat kinderen die klaar zijn terugkomen in de kring. Bespreek daar de resultaten en bekijk gezamenlijk de briefjes. Vraag hoe ze te werk zijn gegaan en hoe ze hebben geteld. Vraag ook of ze kunnen laten zien hoe ze geteld hebben en of dat eventueel anders of handiger kan.
- Vergelijk de verschillende materialen met elkaar. Stel vragen als: Waarvan zijn er evenveel? Waarvan zijn er meer? En minder? Hoeveel meer of minder zijn het er?
- Laat de kinderen de spullen opruimen en hang de briefjes met de tellingen bij de materialen.
- Houd vier materialen achter in de kring, bijvoorbeeld: priklappen, lijmpotjes, scharen en kwasten. Gebruik die later bij de afsluiting.

Kringactiviteit 4 – Hoor ik erbij?**Activiteit**

- Kies twee kinderen met een bepaald kenmerk om twee groepjes te maken. Bijvoorbeeld, kind 1 heeft een spijkerbroek aan en kind 2 draagt kleding met letters. Kies de kenmerken zo dat (vrijwel) alle kinderen een of beide kenmerken hebben, maar vertel niet wat de kenmerken zijn.
- Vraag de kinderen om te bedenken of zij eenzelfde kenmerk hebben als de twee geselecteerde kinderen. Ja? Laat de kinderen die denken bij een van de twee kinderen te horen vertellen waarom ze dat denken. Het zou kunnen dat er een kind is dat een andere reden noemt om bij het kind te horen dan u bij het stellen van de opdracht in gedachten had, bijvoorbeeld 'Ik heb ook een staartje, net als kind 1'. Als die uitspraak klopt, dan wordt dat het kenmerk van het groepje. Herhaal de eventuele nieuwe kenmerken zodat ze voor iedereen duidelijk zijn.
- Vraag de kinderen nu te gaan staan bij het kind waar zij denken bij te horen op grond van de twee kenmerken. Dus bijvoorbeeld de kinderen met een staartje gaan bij het ene kind staan en de kinderen met letters op de kleding bij het andere. Bedenk ook een reden waarom kinderen die denken niet bij een groepje te horen bij een van de groepjes zouden moeten gaan staan.
- Vraag nu of er kinderen zijn die eigenlijk bij beide groepen horen en bedenk hier samen een oplossing voor. Het kind kan bijvoorbeeld voor of tussen de twee groepjes gaan staan, zodat je ziet dat het bij beide groepjes hoort.
- Herhaal dit spel een paar keer met telkens nieuwe kenmerken.

GROEP 1 EN 2

DEEL 2 Circuit

60 minuten

Materiaal

- Zie de beschrijving van de verschillende activiteiten.

Vorbereiding

- Verdeel de groep in groepjes van vier tot zes kinderen. Ieder groepje doet samen enkele circuitactiviteiten.
- Richt plekken in voor elk van de vier activiteiten in het circuit en leg de materialen klaar. Stel de activiteiten enkel of dubbel op, afhankelijk van het aantal kinderen.
- Licht iedere activiteit vooraf kort toe.

Activiteit

- Zie de beschrijving van de verschillende activiteiten. Na 15 minuten wisselen de kinderen van activiteit.
- De activiteiten zijn:
 - 1 Wat een troep!
 - 2 Verzamelen van 6
 - 3 Opruimen. Hoeveel past er in de doos?
 - 4 Rara, wat heb ik in mijn hand?

Circuit activiteit 1 – Wat een troep!**Materiaal**

- 6 lege opruimdozen
- een doos vol 'troep', zoals houten blokjes, plastic blokjes, liniaal, fiches, verschillende soorten papier, wc-rolletje, wc-papier, puzzelstukje, puntenslijper, wasco, wol, lapje, breinaald, kwast, dobbelsteen, kralen, schaar, pen, stift en potlood

Vorbereiding

- Zet de doos vol 'troep' en de lege dozen klaar.

Activiteit

- Vertel de kinderen dat de doos met 'troep' netjes moet worden opgeruimd in de zes lege opruimdozen. De bedoeling is dat ze de materialen samen sorteren op gemeenschappelijke eigenschappen. Overleg is daarbij belangrijk. Mogelijke eigenschappen zijn:
 - Doos 1 - alles van hout: houten blokjes, puzzelstukje, kwast.
 - Doos 2 - alles van plastic: plastic blokjes, liniaal, fiches, dobbelsteen, kralen, stift, puntenslijper.
 - Doos 3 - knutselspullen: verschillende soorten papier, schaar, wc-rolletje.
 - Doos 4 - alles van stof: wol, lapje.
 - Doos 5 - alles van ijzer: schaar, breinaald.
 - Doos 6 - alles om mee te schrijven: pen, stift, potlood.
- Is er na het sorteren iets over? Vraag de kinderen om te bedenken of het toch in één van de dozen zou passen en waarom.
- Zien ze dat er ook spullen zijn die in twee dozen thuishoren? Bijvoorbeeld: een schaar is van ijzer (doos 5) maar hoort ook bij de knutselspullen (doos 3). Een potlood is van hout (doos 1) maar hoort ook bij de schrijfmiddelen (doos 6). Bedenk hier samen een oplossing voor.

GROEP 1 EN 2

Circuit activiteit 2 – Verzamelen van 6

Materiaal

- blad 1 'Speluitleg Verzamelen van 6'
- 4 identieke kleine doosjes die dicht kunnen
- 24 fiches in 4 kleuren (dus 6 van elke kleur)
- een dobbelsteen

Vorbereiding

- Doe de fiches door elkaar in de 4 doosjes. Zorg ook dat de aantallen per doosje verschillen.
- Sluit de doosjes af.

Activiteit

- Speel het spel. Gebruik de speluitleg op blad 1.

GROEP 1 EN 2

BLAD 1 Speluitleg Verzamelen van 6

Vooraf

- In de vier doosjes zitten 24 fiches in 4 kleuren (dus 6 van elke kleur). Ze zitten door elkaar in de doosjes. In sommige doosjes zitten er meer, in sommige minder.
- Zet de doosjes op een rij, maak ze open en laat de kinderen zien welke fiches erin zitten. De kinderen moeten proberen het te onthouden.
- Ieder kind kiest dan (in gedachten, niet door ze te pakken) één kleur fiche om te gaan verzamelen. De kinderen vertellen elkaar welke kleur ze gekozen hebben.
- Sluit de doosjes. Laat ze in dezelfde volgorde staan.

Verzamelen van 6

Start van het spel

Gooi om de beurt met de dobbelsteen. Wie het hoogst gooit, mag beginnen. Speel met de klok mee.

Spelregels

Wanneer je met de dobbelsteen een **1** of een **6** gooit mag je (zonder erin te kijken) één doosje kiezen en er **alle** fiches uithalen van de kleur die jij verzamelt. Daarna zet je het doosje terug op dezelfde plek.

Wanneer je met de dobbelsteen een **3** of een **4** gooit mag je (zonder erin te kijken) één doosje kiezen en er **één** fiche uithalen van de kleur die jij verzamelt. Daarna zet je het doosje terug op dezelfde plek.

Wanneer je met de dobbelsteen een **2** of een **5** gooit mag je in één doosje kijken welke fiches erin liggen, maar je mag er **niks** uithalen. Daarna zet je het doosje terug op dezelfde plek.

Wie als eerste alle fiches (zes in totaal) van zijn kleur heeft verzameld, heeft gewonnen.

Extra

- In plaats van fiches in vier kleuren kunnen ook andere voorwerpen worden gebruikt, zoals knikkers, blokjes, kralen en puzzelstukjes.
- Laat de kinderen een doosje nadat het gebruikt is niet op dezelfde plaats terugzetten, maar aan het einde van de rij met doosjes.
- Gebruik meer doosjes of meer fiches.

GROEP 1 EN 2

Circuit activiteit 3 – Opruimen. Hoeveel past er in de doos?

Materiaal

- een schoendoos
- een kleiner doosje
- een flink aantal lege wc-rolletjes

Activiteit

- Vertel de kinderen dat de wc-rolletjes moeten worden opgeruimd in de schoendoos en dat ze gaan uitzoeken op welke manier de meeste rolletjes in de schoendoos passen.
- Laat de kinderen eerst zelf een oplossing bedenken. Vertel dat het niet de bedoeling is dat ze de wc-rolletjes pletten of stuk maken.
- Inventariseer de verschillende oplossingen en ga met twee oplossingen aan de slag. Laat de kinderen van tevoren voorspellen op welke manier de meeste rolletjes in de doos passen en laat ze schatten hoeveel rolletjes er dan in passen.

Extra

- Doe hetzelfde met het kleinere doosje. Gebruik blokjes in plaats van wc-rolletjes en laat ze alleen de bodem van het doosje vullen. Vraag de kinderen ook nu om te schatten hoeveel blokjes er op de bodem van het doosje passen.

GROEP 1 EN 2

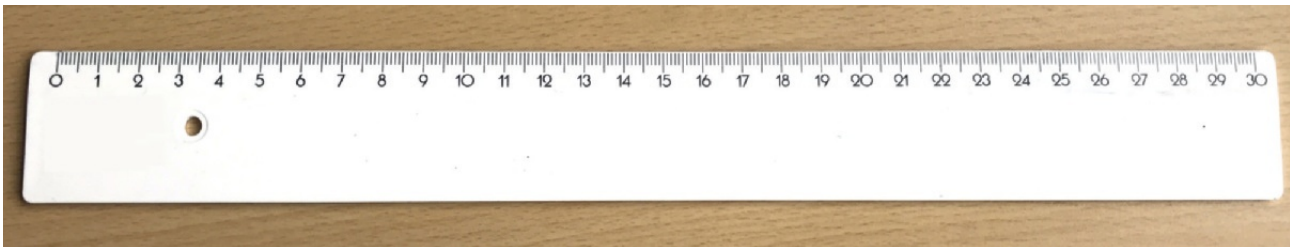
Circuit activiteit 4 – Rara, wat heb ik in mijn hand?

Materiaal

- schoenendoos met verschillende voorwerpen zoals een schaar, liniaal, dobbelsteen, puntenslijper en kwast

Activiteit

- Laat alle kinderen de voorwerpen in de doos zien.
- Kies een kind uit en vraag de rest van de kinderen om hun ogen te sluiten.
- Het gekozen kind gaat op een grote stoel zitten, pakt een voorwerp uit de doos en beschrijft het zo goed mogelijk, zonder te vertellen wat het is. Bijvoorbeeld: *Het is een rechthoek, het is wit en er staan allemaal zwarte streepjes en cijfers op.*

Extra

- Pas het aantal voorwerpen aan aan het niveau van de groep.

GROEP 1 EN 2

DEEL 3 Kwartetten in de speelzaal

30 minuten

Materiaal

- per tweetal een hoepel
- op <http://groterekendag.nl/downloads/> (wachtwoord: pakhuis2018):
 - twee keer een serie getalkaarten van 1 t/m 10
 - twee keer een serie kaarten met een stippenpatroon van 1 t/m 10
 - twee keer een serie kaarten met turfstreepjes van 1 t/m 10
 - twee keer een serie kaarten met knuffels in aantallen van 1 t/m 10

Vorbereiding

- Download de kaarten van <http://groterekendag.nl/downloads/> (wachtwoord: pakhuis2018) en print of kopieer elke serie twee keer. Knip de kaarten los. U kunt natuurlijk ook eigen kaarten gebruiken.
- Verspreid de kaarten en de hoepels door de speelzaal. De kaarten liggen buiten de hoepels.

Activiteit

- De kinderen gaan in tweetallen bij een hoepel staan.
- Vertel dat ze gaan kwartetten. Het is de bedoeling dat ze in hun eigen hoepel vier kaarten verzamelen met telkens hetzelfde aantal erop: één kaart met het aantal in een getalsymbool, één met het aantal in turfstreepjes, één met het aantal in een stippenpatroon en één met het aantal in afbeeldingen van beertjes.
- Ieder tweetal kiest zelf welk aantal ze gaan verzamelen en verkapt dat niet aan de rest van de groep.
- Leg de kinderen het spelverloop uit. Herhaal tijdens het spelen de spelregels als dat nodig is.

Kwartetten in de speelzaal**Spelverloop**

Per tweetal is er een wachter (bij de hoepel) en een jager die op zoek gaat naar een kaart.

Als de jager terug is met een kaart, worden de rollen omgedraaid.

Het verzamelen is niet zo makkelijk want er kunnen meer tweetallen zijn die hetzelfde aantal verzamelen en van elke kaart zijn er maar twee dezelfde in het spel.

Spelregels

Je mag telkens maar één kaart tegelijk meenemen naar de hoepel.

Pas als de kaart in de hoepel ligt, mag de ander gaan zoeken.

Een kaart die in een hoepel ligt, mag niet door iemand anders gepakt worden.

Zijn er geen kaarten meer te vinden die nodig zijn voor jullie kwartet, kies dan een ander aantal en probeer alsnog een kwartet bij elkaar te krijgen. Leg de eerder gepakte kaarten dan eerst terug in de speelzaal.

Het tweetal dat als eerste een kwartet heeft, heeft gewonnen.

GROEP 1 EN 2

DEEL 4 Tellen en een staafdiagram maken

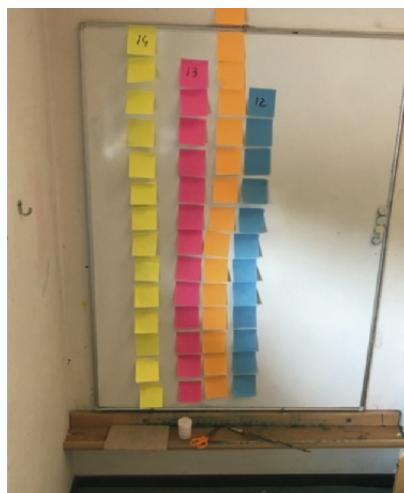
20 minuten

Materiaal

- 4 materialen die zijn geteld in de kringactiviteit, bijvoorbeeld priklappen, lijmpotjes, scharen en kwasten
- 4 kleuren post-its

Activiteit

- Laat de kinderen de vier sets met materialen precies naast elkaar op een rij leggen in de kring.
- Kunnen ze zien waar er de meeste van zijn? Zo ja, hoe zien ze dat? Vergelijk de rijen met elkaar en stel vragen als: *Waarvan zijn er evenveel? Waarvan zijn er meer? En minder? Hoeveel meer of minder zijn er?*
- Blik terug op de kringactiviteit aan het begin van de dag. Weten ze nog hoeveel van elk materiaal ze toen geteld hebben? Vraag of ze het zeker weten en hoe ze kunnen nagaan of dit klopt.
- Laat de kinderen op of naast ieder voorwerp een post-it plakken (kies één kleur per materiaalsoort). Plak de post-its vervolgens netjes in een kolom boven elkaar en herhaal de vragen van hierboven. Laat een van de kinderen tot slot de aantallen in de bovenste post-its schrijven.

GROEP 1 EN 2

DEEL 5 Afsluiting

10 minuten

Activiteit

- Laat de kinderen kort iets vertellen over de activiteiten die ze tijdens de Grote Rekendag gedaan hebben. Kunnen ze vertellen wat ze nu weten over alle spullen in de klas? Vonden ze het veel spullen? Vraag ook welke activiteiten ze het leukst en het minst leuk vonden.

Schoolbrede afsluiting

- Laat tijdens de schoolbrede afsluiting het staafdiagram zien dat de kinderen in deel 4 hebben gemaakt.